

Cimboron

JÓGYERMEK KÉPES HETI LAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

1924
december
21

A CIMBORA képes heti gyermeklap előfizetési árai

1924. október hó 1-től az alábbiak:

Romániában		Csehországban	
negyedévre . . . 90 leu		negyedévre . . . 20 ck.	
félévre . . . 180 leu		félévre . . . 40 ck.	
egész évre . . . 360 leu		egész évre . . . 80 ck.	

Jugoszláviában		Magyarországban	
negyedévre 50 dinár		negyedévre 36000 K	
félévre . . . 100 dinár		félévre . . . 72000 K	
egész évre 200 dinár		egész évre 144000 K	

Ausztriában

negyedévre —	28000 osztr. korona
félévre —	56000 osztr. korona
egész évre —	112000 osztr. korona

A Cimbora előfizetési díjait az előfizető a következő helyeken fizetheti be:

Romániában

Arad, Barót, Bánffygunyad, Dés, Déva, Dicsőszentmárton, Fogaras, Gyergyószentmiklós, Gyulafehérvár, Kézdivásárhely, Kovászna, Lugos, Lupény, Maroshévíz, Marosvásárhely, Máramarosziget, Nagybánya, Nagyenyed, Nagykároly, Nagyszalonta, Nagyszében, Nagyvárad, Petrozseény, Segesvár, Szászrégen, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely, Temesvár, Torda, Vajdahunyad, Vulcán és Zilah városokban három havonta megbizottunk, *Bihari József* nyug. postafelügyeői személynesen jentkeznek az előfizetési díjakért.

Ugyancsak személynesen megbizottaink veszik fel az előfizetési díjakat:

Kolozsvárott a Lloyd Express hirdetési iroda, *Brassóban* Krafit János, a Brassói Lapok pénzbeszedője,

Sepsiszentgyörgyön Szász Jenő, *Csikszereván* Orbán Balázs, a Ganz-féle villamossági r. t. tisztviselője.

Minden más romániai városban vagy faluban lakó előfizetőink előfizetési díjikat küldjék be postautalványon a Cimbora kiadóhivatalának, Satu-Mare.

Csehországban

az előfizetési díjak a Cimbora kiadóhivatalának a Szlovak Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlájára az alábbi pénzüintézetknél fizethető be:

<i>Beregsas</i> : Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.
<i>Helmez</i> : Bodrogközi Bank r.-t.
<i>Hlohovec</i> : Galgóczi Hitelintézet.
<i>Ilava</i> : Illavai Hitelbank
<i>Lucenec</i> : Nógrádmegyei Népbank.
<i>Michalovce</i> : Nagymihály Kereskedelmi és Hitelbank r.-t.
<i>Mukacevo</i> : Beregmunkácsi Bank r.-t.
<i>Nitra</i> : Nyitrai Takarekbank r.-t.
<i>Nove-Mesto</i> : Első Vágújhelyi Bank r.-t.
<i>Nove-Zámky</i> : Ersekújvári Népbank r.-t.
<i>Presov</i> : Éperjesi Bankegyelet.
<i>Roznava</i> : Rozsnyói Bank r.-t.
<i>Sepiljus</i> : Nagyszőlősi Hitelintézet.
<i>Sp Nova-Ves</i> : Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.
<i>Trencin</i> : Trencsényi Hitelbank r.-t.

Magyarországon

a Cimbora kiadóhivatalának a Magyar román faértékesítő r.-t.-nál (Debreczen, Piac-utca 42.) lévő számlája javára postautalványon. **Ausztriában** a Wiener Bankvereinnak a »Szabadsajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Rumánien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hirlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviában a Cimbora egyedárusítója és főbizománya.

A Cimbora könyvosztálya rak-tárról szállit irodalmi értékű ifjusági könyveket. Jelenleg az alábbi könyveket szállithatjuk:

A ma költői	8 lei.
Balázs Ferenc: Mesefoylam	50 "
Benedek Elek: Katalin	80 "
" : Zsuzsika könyve	65 "
" : Galambók	65 "
" : Öcsike könyve	60 "
" : Rókané komámasszony	55 "
" : Többsincs királyfi	40 "
" : Hires erdélyi magyarok	40 "
" : Ój szép ifjuságom	55 "
Benedek Elek: Cimbora 1923. I. félév	150 "
" : Cimbora 1923. II. félév	150 "
Butykó: Törvénymagyarázat. (Cserkésztörvények.)	12 "
Chun: Mély tengerek világa	180 "
Cooper: A vadfogó	95 "
Dienes Jenő: Magduska mesés könyve	60 "
Esopus: Háromszáz meséje	120 "
Ewald: Állatok	70 "
Ezeregy éjszaka meséi	105 "
Farkas Gy.: A táborfűz üzen. Cserkészelbeszélések.	12 "
" : Forrongó lelkek. Regény.	40 "
Gaál Mózes: Három kenyeres pajtás	65 "
" : Az utolsó lantos	55 "
Hankó Vilmos: Universum VI.	260 "
" : " VII.	260 "
" : " VIII.	260 "
" : " IX.	260 "
Kertész Mihály: Senki Tamás története	50 "
" : Szökés a teknőben	75 "
Mark Twain: Tamás urfi mint defektív	105 "
May Károly: A félelmetes	145 lei
" : A Skipetárok földjén	130 "
Molnár Ferenc: Pál-utcai fiuk	130 "
Monoky Sándor: Tündérmese	25 "
Münchhausen: Meséi	80 "
Radványi K.: Napsugár leventék	10 "
Sebők Zsigmond: Csutora Jancsi kalandjai	130 "
Sven Hedin: Az északi sarktól a déli sarkig	170 "
Sziklay Ferenc: Hangzalka	80 "
Szondy György: Börme	80 "
Sztrilich-Kóczy: Tábortörvények	12 "
" : Cserkészek segítségnyújtás.	8 "
Térképismeretek 24 képpel	12 "
Verne Gyula: Egy sorsjegy	105 "
Verne Gyula: A francia zászló	105 lei.
" : Begum 500 milliója	120 "
" : Utazás a hold körül	130 "

A fenti könyveket a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében szállitjuk. Száz leu értékű rendelésen felül a postaköltséget mi fizetjük, azon aluli rendeléseknél 6 leu postaköltséget számítottunk fel.

LAPTULAJDONOS ES KIADÓ
 SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ES LAPKIADÓ R.-T. BATMA
 A SZERKESZTÉSERT DENES SANDOR FELEL
 A SZINES OIMLAPOKAT OOSVAR REZSO RAJZOLTA

**Jer, jer, egy lantos, epedve várunk, – Meleg otthonra találsz minálunk.
Együtt daloljunk Isten fiáról, – Az édes, a drága Jézuskáról!**

Beszámoló a nyári vakációról.

– Tizenkettedik közlemény. –

Drága jó nagyapó, mint sok unokája, én is kedvet kaptam beszámolni nyári vakációm-ról. Junius 7-én éjszaka Aradra utaztunk nagymamához egy napra, onnan pedig másnap reggel tovább utaztunk Budapestre, hogy ott az első gimnáziumi osztályból vizsgát tegyek. Utunk Budapestig a végtelen nagy rónaságon vezetett át. Gyönyörű kép ez. Ahová csak néztem, érőfélben levő, ringatózó gabonát láttam. Itt-ott egy kis házat láttunk fehérteni. Eszembe jutott ekkor a kedves népdal: »Mi fehérlik ott a sikon távolban?« Délután fél 2 órakor értünk Budapestre. Oly boldog voltam, hogy végre láthatom szép Magyarország még szebb fővárosát. Mindjárt kocsit vettünk és a Visegrádi utcán kiszálltunk, mert ott laknak rokonaink. Másnap aztán mindjárt vizsgázni mentem anyukával. Eleinte nagyon izgatott voltam, de aztán megismerkedtem egy pár leánnyal, és akkor elmúlt a félelem. Késő estig tartott a

vizsga, még alig is tudtam ebédelni. Másnap rokonainkkal a bájos Margit-szigetre mentünk, Istenem, mily gyönyörű is az a kis sziget! Budapestnek a díszje. Másnap megnéztem a Gellérthegyet és a rajta levő felleget. Ennek a hegynek van egy mondája: A pogány magyarok az első püspököt, kinek Gellér volt a neve, ledobták a hegyről. Ezért hívják a hegyet Gellért hegynek.

A hét végén hajóra ültünk és Bécsbe utaztunk. 22 órát tartott az utunk. A kilátás gyönyörű volt. Másnap délután 4-kor értünk Bécsbe, az állomásnál már rokonaink vártak, azután mentünk be a nagyvárosba. Harmadik nap a »Vurstlipláter«-be mentünk, ott a körhintán, Zeppelinben, sárkányvasuton, bolhacirkuszban és a bábszínházban szórakoztam. Negyedik napon a schönbrunni állatkertet látogattuk meg. Legjobban tetszett nekem egy oroszlán pár. Ugy játszottak egymással, mint kisgyermek. Az

oroszlán pár lefeküdt a földre, átkarolták egymást és hancuroztak. Azután meg fogócskát játszottak. Oly kedvesek voltak, hogy azt el sem lehet gondolni. Így telt el egy hét, mindennap mentünk sétálni. Bécsből Bádénbe utaztunk, egyik ismerős családhoz. Bádénból egy gyönyörű autótúrát csináltunk. Ily szép vidéket én még sohasem láttam. Voltam aztán ott még egy irkagyárban, az is nagyon érdekes volt. Bádénból autóval Fischamendbe utaztunk, ott anyuka egyik barátnőjénél laktunk. Fischamend régente malmairól volt híres. Egy hét múlva megint utra keltünk és vissza utaztunk Budapestre. Estefelé földalatti villamoson utaztunk és autóbuzson. Másnap délelőtt átmentünk Budára és ottan siklón utaztunk fel a várba. Megnéztük a királyi palota szobáit, a Mátyás templomot és a halászbástyát. Délután az állatkeretet kerestük fel. Ott legjobban tetszett nekem egy elefánt. Az emberek adtak neki pénzt és ő átadta azt az örnek, aki ezért vett neki kenyeret. Egyszer megint pénzt akart átadni az örnek, ez azonban egy pillanatra eltávozott, de mindjárt visszajött. Az elefánt odaadta ugyan a pénzt, de aztán az ormányával megütötte őt. Azután vett homokot és a közönségre dobta.

Bécs is nagyon szép, de higgye el, kedves nagyapó, nekem Budapest sokkal jobban tetszett. Nem tudom, hogy azért-e, mert magyar vagyok szívem mélyéig, vagy igaziból szebb-e, mint Bécs?

Estefelé aztán utnak indultunk Aradra. Már oly nagyon vágytam haza a szülőföldre és az én drága jó édes apámhoz. Aradon 2 napig pihentünk. Aztán folytattuk utunkat Dévára. El sem képzelheti nagyapó boldogságomat, amikor a hosszú ut után megölelhettem végre édes apámat. A többi részét anyárnak szomszédunk kislányával töltöttem el, aki Magyarországról jött ide nagymamájához: Neve: László Mária.

No, de most már zárom leveletem, és kérdelem nagyapót, szépen irtam-e le beszámolómat? Kezét csókolja

(Déva.)

szerelő és hű unokája:

Leitner Veronka.

Kedves Elek nagyapó!

1924. június 10. A széki ref. nagytemplom fásított kertjében rebegő szívvel várjuk évi fáradságunk eredményét, értesítőnket. Az iskolai év utolsó játékát játszuk iskolatársainkkal a szép pázsiton, aztán jelzik a bevonulást és bent a templomban kiosztják a bizonyítványt mindkettőnknek, jeles osztályzattal. Elénekelve a »Kezeinket összetévő« című éneket, bezáródott a vizsga és mi kint voltunk a három havi vakációra. Édes szüleink két hétig teljes pihenőt engedtek, mit meghosszabbított az unokatestvérünk, Barcsay Pista, ki nálunk töltött 12 napot. Kellemesen telt az idő a szép meleg nyári napokon, kint a zöldben és fürdön. Ami-

kor Pista öcsénk után jöttek, minket is elvittek Désre, hogy a tervezett désaknai kirándulásra mi is elmehessünk, megnézni a sóbányát. Julius 12-én reggel kis batyu mindnyájunk kezében, keresztata vezetése alatt elindultunk gyalog Désről a 6 km. távolságban fekvő sóbányát megnézni. A tárna előtt sóbánya van, a munkások ott imádkoznak egy kristálysó Krisztus szobor előtt, hogy őrizze meg Isten őket a szerencsétlenségtől. A tárna egyik oldalán vágány van, amelyen kis vonat jár be a liftig, a másik oldalon kis gyalogjáró. Kis lámpás volt a kezünkben és mentünk be a földgyomrába, mintegy 4—500 méterf, ott liften leengedtek a bányaüregbe, ahol már nappali fény volt a villanyvilágítástól. Beláthatatlan nagy üregben sok munkás kopácsolása hallatszott, óriási magas boltíves üregben hatalmas sóoszlopok vannak. Bejárva a bánya üreget újból a liftnél voltunk és felvitt a bánya kijárásáig. A tárna előtt láttuk a sóörlő malmot, ahová a kis mozdony kocsikon behordta a sót megörlés végett. Innen fölmentünk az erdőbe megebédelni. Ebéd után elcsevegtünk napalkonytáig, amikor szépen haza indultunk.

Széken vagyunk újból, édes szüleink karjai között. Holnap kezdődik a rendes napi kötelesség: munka nélkül nem élünk meg. Édes apánk beosztva teendőnket órarendet csinált: 2 órát kell naponta a főzésnél segítenünk édesanyáknak, de meg is tanultunk ám sok mindent. A zöldbalevest megfőzzük egymagunk. Édesapám nagyon szereti a tésztákat, megtanultam készíteni egy kedves tésztáját, a lincer tésztát. Befőtteket, izeket csináltunk. Naponta 1—1 órát a zöldeges kertben kellett dolgozunk, persze beosztás mellett, volt szabad időnk is elég.

Így telt el az idő szeptemberig, amikor szomorú napjaim következtek. Sándor öcsém 5 hétig ágyban fekvő beteg volt tifuszban. Fájt a lelkünk látni szenvedő öcsénket és édes szüleink aggodalmas arcát, kik éjjel-nappal a kis beteg ágya mellett virrasztottak. A gondos ápolás és Isten akarata visszaadta egészségét, bár még most is gyenge, de már tul van a veszélyn.

Mi már újból iskolába járunk, várva a telet, tavaszt és az új vizsgát, amikor újból jó bizonyítvánnyal szerezhetünk örömet édes szüleinknek.

(Szék).

Kiss Irma és Ida.

Kedves Elek nagyapó!

Szerencsésen levizsgáztam a harmadik elemiből, megdicsértek, hogy én voltam a legjobb tanuló. A szünidő kezdetét itthon töltöttem, ez idő alatt anyukámnak segítettem, naponta egy órát tanultam németül és kézimunkáztam. Julius 10-én elutaztunk nagyszüleimhez Barátosra. Egy nagyszabású fatelepen laknak nagyszüleim, a vasutállomásnál. Oly nagy ott a forgalom, az

elénkség. Sok tanulságosat is láttam úgy a gyárban, mint az erdőben. Egy évvel ezelőtt leégett a gyár, de egy pár hónap alatt felépítették és szebb lett, mint azelőtt. Innen Gelence-re mentünk nagynénémekhez. Gelence nagyközség, a hegyek alján fekszik és mi egészen az erdő szélén laktunk, festői szép helyen. Előttünk csörgedezett a patak, amelyben nagyszertűen fürdöttünk. A nap legnagyobb részét az erdőben töltöttük, szép tisztásokon játszottunk, virágot és áfonyát szedtünk. Ha kissé magasabbra mentünk, gyönyörű kilátás tárult elénk. Egy hétig élveztük itt a szép vidéket és hazajövetelünk előtt egy szép kirándulást tettünk, a gróf Mikes-féle zernyei fűrésztelepre. Vasárnap volt, az iparvasut nem közlekedett. Egy pályakocsin ültünk, mozdony helyett egy lovat fogtak elébe és szép lépésben huzott föl a vadregényes erdei uton, a hegyektől övezett zernyei fűrésztelepig. Utközben megtekintettük a háboru alatt hősi halált halt és a völgyben eltemetett 11 német katona sírját, melyet bajtársaik egyszerű patak-kövekből összeállított, mégis művészi síremléssel örökítettek meg. Kellemes kirándulásunkat a hirtelen jött felhőszakadás megzavarta és a hegyekből alázuhanó óriási víztömeg az iparvasut összekötő hidjait annyira alámosta, hogy a közlekedést 24 órára megakadályozta. Másnap megtekintettük a nagyszabású, több száz munkást foglalkoztató fűrészgyárat is. Hazafelé a lejtős pályán nem kellett sem mozdony, sem ló, egy fékezhető pályakocsin száguldtunk lefelé. Nemsokára vége is lett a vákációmnak és ujult erővel fogtam a tanuláshoz.

Kezeit csókolja hü olvasója:

(Bölon, Háromszék vm.)

Rafael Klárka.

Kedves Nagyapó!

A szép Zsilvölgyében vagyunk. Körülöttünk magas bércfalak emelkednek, melyek alatt hangos mormolással siet a Zsil vize. Felettünk a magas mennybolt, néhány fehér rózsaszín báránnyfelhővel, melyeket lassan vérvörössé változtat a felkelő nap tűzpiros sugara. Egyszer csak a hegy mögül kibukkan a nap. Mint egy izzó tányér emelkedik ki a sötét erdő mögül. Vöröses fény önti el a tájat, a hegytetőkön a fák mintha égnének. A madárkák is felébrednek s vig dalt zengnek a felkelő napnak. Az erdő gyorsan megélnkül. Mókuskák szökkelnek a fák ágain, pajkos ugrásokat téve, lejjebb a fatörzshöz a harkály kópogtatja a fakérget, aztán müértő szemmel vizsgálja, hogy van-e pondró alatta. Néha egy gyíkokcska futkos a bokrok alján és okos szemével nagyokat pislant. Bent az erdő közepén egy kis őz tépegeti a bársonypuha füvecskét, néha-néha megrezzenve egy-egy hangos kakuk-kiáltástól. Az egyik hegyi uton román pörmenyecské jön festői nemzeti viseletben. Kezében korsó, nyakában átfurt pénzek. Siető léptekkel megy a

Zsil [vize felé. Korsóját hirtelen megmeríti, aztán tovább siet. A szemközti levő hegyen megszólal a pásztor tilinkója. Lassan, elhalóan elenyészik ez is, de a bércfalak visszhangozzák és még sokáig cseng a völgyben. A hegyoldalon egy juhnyáj jelenik meg hangos bégetéssel. Előttünk vig tűz pattog, mely lassan parázsra válik. Apa felszur egy darab szalonnát a már meghegyezett nyársra és a parázs fölé tartja. A szalonnából csepegni kezd a zsir az alája tartott kenyérré és a szalonna pirulni kezd. Ám, amikor megsült, anya elosztja köztünk s mi gyermekek mohó étvágygyal látunk hozzá. Nagyon jól esik. Otthon talán meg sem ettük volna és most még kérünk belőle.

Reggeli után sétálni megyünk. Mi gyermekek előre sietünk. Meg-megzavarjuk a patakban a piros pettyes fürge pisztrángokat, sőt a köveket is felemeljük, hátha találunk rákot. Egyszerre egyikünk elsikoltja magát. Semmi baj nem történt, csak egy öreg rák dühösen csapkodja ollóit, miközben mérgesen néz ránk. Nosza, a nagy ijedtség hamar nevetéssé válik és diadalmasan visszük anyáéknak megmutatni, hogy mit fogtunk. Egyre tovább megyünk. A magas hegyfalak hirtelen összeszűkülnek s alig hagynak helyet a köztük elrohanó zsilnek és az országutnak, melyen mi haladunk. Végre a szurduki szorosban vagyunk. Milyen csodálatos szép vidék ez! Az ember akaratlanul is Istenre gondol, ki a nagyszerű természetet alkotta. Végre a két hegyfal kibővül és a Zsil egy nagy kanyarodással másfelé fordul. Itt egy nagy fahíd vezet át rajta. Ezelőtt egy szép, erős vashíd állt a helyén, de a meneküléskor a katonák felrobbantották. A nagy vasgerendák, vasdarabok fekszenek a vízben, melyek közt a piros pettyes pisztrángok játszanak egymással. Ezen a hidon is áthaladunk és az erdő felé megyünk. Benn az erdőben kellemes árnyékot tartanak a fák s a rigók vig fütyülése leirhatatlan kellemes érzést nyújt. Egyre beljebb hatolunk. Egyszer csak a fák között egy fehér épületfélét látunk. Meggyorsítjuk lépteinket s csakhamar az épület előtt állunk. Egy leégett régi templom előtt vagyunk. A félig megszenesedett gerendák ijesztően merednek az égbe, a füstös falak, melyekről a vakolat rég lehullt, oly szomorú látványt nyújtanak a szemlélőnek. Lábunk alatt mindenfelé a templomból kihányt régi holmik fekszenek, borzalmas elrendezésben. Itt még a fák is sűrűbben dugják össze lombjaikat, alig eresztve át leveleik között a delelő nap aranszínű sugarait. A levelek is halkan susognak, mintha az elmúlt, elfeledett sorsát mesélnék e templomnak. Nem sokáig időzünk a bus helyen, hanem némán, szótlanul visszafelé indulunk. Csakhamar visszatér az előbbi jókedv is és vidáman sietünk tovább, mert már derekasan megéheztünk.

Visszatérve már pompás, pattogó tűz vár. Apa nyársat hegyez, anyáék a hust sózzák, k

hagymát metél, ki forrásvizet hord. A tűz lassan parázsosodni kezd s már érzik a zsvány-pecsenye kellemes, orrcsiklandozó illata. Mindenki kap egy darab hust és egy darab kenyeret s pár perc múlva nyoma sincs a zsvány-pecsenyének, tanuskodva arról, hogy a készítő ért a szakácművészethez. Aztán lemegyünk a forráshoz. Miután jót ittunk a kristálytisza jó forrásvizből, kissé leülünk pihenni. Az idősebbek beszélgetnek és élvezettel szivják a balzsamos levegőt. Mi fiatalok elhatározzuk, hogy fölmegyünk az egyik hegyre. Meg is tesszük. Mikor a hegytetőn állunk, lenézünk. Micsoda felséges, amit látunk! A hegyek közt a zugó patakok, városok, faluk, melyek közt, mint egy ezüstszalag fut a Zsil vize. Lassan beesteledik. Mikorra leérünk a hegyről, már körülvesz a csillagos éjszaka. Anyáék már várnak. Gyorsan felpakkolunk a szekérré és örömmel gondolunk az eltöltött szép napra.

(Szentanna.)

Tamás Kató.

Kedves Elek nagyapó!

Apukám nagyon megörvendezett azzal a kijelentésével, hogy Kassára megyek nyaralni a nagynénémhez, mert már voltam ott egyszer és nagyon jól éreztem magamat. Harmadnap reggel már vonaton ültem és délutánra már Kassán voltam, ahol már vártak rám az unokatestvéreim. Nagyon sok érdekes dolgot láttam és köztük a muzeumot is. Csináltunk egy kirándulást is egy hegyre, az ugynevezett Bankóra. Először felmentünk a Lujza forráshoz, amely, mint a felette levő tábla mutatja, 1668-ban tört ott magának utat. Kassán azután már nem sokáig maradtam, hanem lementem Benébe (amely egy kis falu Bereg megyében) a nagymamám szállójába. Azalatt az idő alatt, míg ott voltam, felmentem a Kelemen hegyre, amelyen a monda szerint Rózsa Sándor lakott és oda rejtette el a kincseit. Komolyan találtam ott egy barlangot, amelyről hitelesen meg van állapítva, hogy valamikor laktak benne, de amely ma már nagyobbrészt tele van szórva törmelékkel, úgy, hogy én már nem láthattam mást, mint a barlang száját. Ezek után egy hétre hazajöttem, hogy újra erősen nekifogjak a tanulásnak. Evvel befejeztem a nyári beszámolómat és Elek nagyapónak maradok továbbra is hű unokája:

(Szafmár.)

Gerő Bertalan III. g. o. i.

Kedves Nagyapó!

A nyári vakációról beszámolok én is. Hajnalban 4 óra lehetett, amikor felköltöztek. Hamar felöltözködtem és rá 10 percre megállt a ház előtt a kocsí. Az előtte való napon érkezett a bácsim s másnap elvitt magával engem és a kislányát, aki nálunk volt hat hétig, haza Felsővisóra. Az első kívánságom az volt, hogy menjünk a bőrgyárba. Megreggeliztünk és az unokatestvéremmel elmentünk a gyárba.

Fölmentünk az irodába, ott bemutattak mindenkinek, azután odamentem a telefonhoz és felhívtam anyukát és megmondtam neki, hogy szerencsésen megérkeztünk. Azután mentünk körülnézni. Óriási termék táruktak elem, szebbnél-szebb és nagyobbnál-nagyobb gépekkel. A gyárban sokan dolgoztak, a gépek oly fülsiketítő lármat csaptak, hogy szinte félelmes volt. A bőroket áztatták s aztán kezdték feldolgozni. A fűrésztelepen szintén fülsiketítő lárma volt. A vastag fákat először deszkákra, a másik gépnél lécekké vágják. A fűrészpont két lány targoncával a kazánhoz vitte és ott úgy fűtöttek, akár a pokolban. A másik helyiségben áll az autó és a gummirádlis és különböző gépek. Az emeleten darálják a csert, lent meg óriási hordókban főzik. Ennyit néztem meg aznap, másnap ismét sok gépet néztem meg. Ezzel be is fejezem a leveletemet. Csókolja:

(Máramarossziget).

Katz Erzsi.

Kedves Elek Nagyapó!

Itt az ideje, hogy már én is beszámoljak Nagyapónak a nyári vakációról. Remélem, hogy még nem késtem le, mint tavaly. Tehát Isten segítségével megkezdem. Mint máskor most sem töltöttem itthon a nyarat. Pesten voltam, (rokonoknál meg a nagymamánál), ahonnan sokszor kirándultunk szent Margit szigetére. Most leírok egy nagyon de nagyon kellemes kirándulást, mely szintén a Margit szigetre vezet. Délután 3 órakor villamossal elindultunk a Margitszigetre, sokan voltunk. Az volt a célunk, hogy megnézzük szent Margit sziget nevezetességeit. Pár perc múlva oda is értünk, miközben megcsudáltuk a gyönyörű Margithidat. Nemsokára a lóvasut is megérkezett, mi felültünk és mikor megtelt, akkor elindult. Sok mindent láttunk, pld. a Margitszigeti gyógyforrást, a virágórát, a szent Margit kolostor romjait, ahol most Krudy Gyula bácsi lakik, ahol annyi szép virág van, továbbá az új Palatinus strandfürdőt, ahova fürödni is jártunk, Víztoronyt, ahol esténként vacsora mellett hallgattuk az opera zenekarát. Így teltek a délutánok a szigeten, délelőtt pedig megnéztük a gazdasági muzeumot, az állatkertet, a ligeti Vajdahunyadvárát, a királyi palotát, az országházat, a Halászbástyát és a lánchidat. Egy hét elteltével leutaztunk Törökszentmiklóásra, honnan sok szép kirándulást tettünk a Tiszához. Ott voltunk még 3 hétig, aztán visszautaztunk Petrozsényba.

(Petrozsény)

Herskovits Augustza.

Kedves Nagyapó!

Bár igen el vagyok foglalva, mégis csak óhajtanék beszámolni a nyári vakációról. Az igaz, nem voltam olyan szerencsés, hogy most is Magyarországra mehessek, pedig igen szerettem volna az idén is a szép Balatont láthatni. Ám de azért mégis elég változatos volt

a szünidőm. Mindjárt, amint a vizsga megtörtént, amit kitűnővel tettem le, elvitt magával apukám Csombordra. Enyeden szálltunk ki és így már Enyedet is megláttam. Csombord ott van mindjárt nem messze, ahová kora délután érkezünk, amikor javában folyt a cseresznyeszüret. Megnéztük báró Kemény Árpád ősi kastélyát, amelynek ódon, vastag falai igen megleptek. Ugy elgondoltam, hogy milyen sok mindent átéltek azok a falak. A kastélyt szép park határolja, amely most, sajnos, el van hanyagolva. Este aztán haza jöttünk Ujvárra és készültünk a vasárnapi iskola kirándulására, mert vasárnapi iskola is van nálunk, ahol sok szép dolgot hallunk, sok szép éneket tanulunk. Ezen a kiránduláson, amely a gróf Teleki kastély festői szép parkja alatt volt megtartva, ahol az esperes ur szép beszédet tartott, volt sok szép ének, szavalat, párbeszéd is. Apuka elmondta nekünk Igaz király országát. És egy szép játék-indulót is tanulunk erre az alkalomra. Sokan voltunk és sokat játszottunk is, végül este felé haza mentünk. Ezután pár héfig itthon voltam és a házi munkánál segédkeztem. Egy alkalommal egy iskolatársam meghívott hozzájuk a maros-csuzsi határba, vonaton mentünk odáig, ott éppen ugaroltak és mi megpróbáltuk az eke szarvát tartani, ami igen nehéz volt nekünk. Ezen a napon igen elfáradtunk és jól esett a vacsora, ami friss bivalytejből állott. Másnap haza jöttünk. Nemsokára a nagymama látogatására indultunk, ahova ezuttal elvittük a kis Sanyika öcsikét is, aki most három éves és még a nagymama nem látta, tehát be kellett neki mutatni. Maros-Ujvárt ültünk vonatra és Székelykocsárdon átszálltunk a váradi vonatra. Igen rosszul utaztunk Kolozsvárig, mert sok volt az utas. Reggelre Váradon voltunk, éppen vasárnap volt és így elmentünk a baptisták szép imaházába. Ott valami igen szép éneket és zenekart hallottunk, amely ottan állandóan működik. Ugy elgondoltam, miért nincsen ez más templomokban is? Délután elmentem hozzájuk a vasárnapi iskolába és igen otthoniasan éreztem magam. Másnap megnéztük a várost,

amelyet a tavaly éppen akkor láttam, amikor a Szent László szobrát bentották le, amelynek helyére most a román király szobrát állítják. Már körül van parkirozva. Délben aztán kimentünk az állomásra és felszálltunk az érmeleki vonatra. Ezzel a vonattal mentünk Székelyhidig. Ott sokat kellett várni. Anyuka bevitt a városba, hogy megmutassa a turul-szobrot, de csak a hült helyét találtuk. Este aztán tovább utaztunk és szép lassan este 11 órakor Margitára értünk. Ott kocsit várt minket, amely kivitt Ér-Szöllösre, ahol nagymamáék igen örvendtek nekünk, de különösen a kis Sanyikának. Pár igen kedves napot töltöttünk itten.

Voltam kukorica-fosztóban is, ami igen vidám dolog. A szomszédban egy kádár lakott, ahova el-ellátogattam és nézegettem, amint készítették a hordókat. A hordók alá tüzet raktak, amely által a fa felmelegedve meghajlítható volt s így abróncsot húztak reá. Sok munka volt, mert készültek a szüretre, amire mi is meg voltunk hívva, de sajnos, másnap táviratot küldött apukám, hogy sürgősen menjek haza, mert kezdődik az iskola. Tehát haladéktalanul vissza indultunk ugyanazon úton, amelyen jöttünk. Mivel azonban most nappal utaztunk, több mindent láttam az úton. Amint a Király-hágónál bejött vonatunk Erdélybe, ott láttam a szép révi vízesést és azokat a szép regényes tájakat, amelyek szépségével nem győztem betelni. A vonat haladt gyorsan és röviden a kolozsvári állomáson állottunk meg, ide már csak 2 és félóránnyira volt a mi házuk, ahová szerencsésen haza is értünk és aznap már mentem is az iskolába. A román gimnázium első osztályába járok s remélem, hogy itten sem maradok hátra, amiről majd értesíteni fogom a kedves nagyapót. Igyekezem jól tanulni, mert úgy lehet, hogy jövőre is újra elvisznek Magyarországra, aminek már előre is örvendek s már most megígérem, hogy azt az utamat is leirom a Cimbora pályázatára.

(Marosujvár.)

Varga Árpád.

(Befejező közlemény követik.)

Az öreg Gajda kincses karosszéke.

— Irta: HALÁSZ SÁNDOR. —

IV.

Es már röpültek a tavaszi napok és rá rögtön kalászt értelt a füledt nyár, sárosan, esősen bandukolt a szüretelő ősz és imhol hópihék hullanak ismét.

A Gajda-kincses titkáról már alig szól a szó. A lármás zaj lassan elült és a karosszék mélyén gondtalan rágicsál a szű. Az ujságok is irtak annak idején róla, hiszen nem is volt az közönséges eset. Hihetetlen és foghatatlan, mit akarhatott az a vén ember vele, hogy élete

munkájának minden eredményét eltüntette. Emberek, akik imádják az arany csengését és utálják a munka verejtékét, az első hetekben a vagyon után seregesen vetették magukat. A leglehetőlenebb nyomon is elindultak. Kitudták a többek között, hogy az öreg Gajda — husz éve is annak — egyszer Párisban járt. Kitudták, hogy Párisban egy ószeres barátjához ment, akivel drágaköveket cserélt. Tizen is összeállottak, költséget raktak egybe, hogy az egyik Párisba mehessen, a barátot felkeresni,

az esetleges nyomravezetőt. Páris világ-nagyváros és annak kellős közepén mégis csak megtalálták a Gajda bácsi csere-üzlettársát. Szegény, öreg francia süket is volt, beteg is már. Abból bizony egyetlen szót sem vettek ki, mert az öreg — husz éves a história — semmire sem emlékezett.

És az egyik nekirohanás után a másik, a másik nyom után a harmadik. Zsuzsa néne belebetegedett a kincskeresésbe, aztán megint kigyógyult belőle. Aztán megint belebetegedett és ismét kigyógyult. A sok izgalom és idegeség végül is teljesen lesoványította. A kezei már reszkettek, a szemgolyói fáradtan fájtak és életkedve elillant, mint a nap, amely a felhők közé buvik és e sötét takaró alól előbujni nem akar.

Csak Gajda Károly, a jogász, élte érintetlen, derüs életét. A Csatorna-utca hét alatt ritkán látták, hálni hazajárt, későn és sokszor-sokszor italosán. A fiatalság mulatós heteinek mámorában fürdött és nem sokat törődött a holnap gondjaival. A vizsgáit bizony-bizony hanyagolta és bár társai már mind ügyvédek lettek, ő maga mint ügyvédbojtár vitte nappalait keserűn és keservesen, hogy estére annál jobb kedvvel és vadabb ingerrel élje mulatós éjszakáit.

Egy esős őszi napon korán hazament Gajda Károly. Háziasszonya nem tudta mire vélni. Hamar lefeküdt és teát ivott. Éjszaka nagy láza volt, hajnalban félrebeszélte és másnap délben, az öreg orvos, akit elhívtak hozzá, szomorúan csóválta a fejét. És így ment napokon át. A láza hol a halál küszöbére hajtott, hol visszaengedte az élet ösvényére. A Csatorna-utcában — szűk kis utca, a folyóra torkoló, görbe és szegényes, poros és elhagyatott — mindenki tudta, hogy a hónapos szoba lakója, Gajda Károly, a jogász, nagy beteg. A csatorna-utcában mindenki mindent tud, olyan ez az utca, mint a falu, ahol minden ember minden lépése mindenki örök ellenőrzése alatt áll.

A Tergéné Katicája is tudta a hirt, mert a negyvenhét szám alatt lakott.

— Kis mama, menjünk el, látogassuk meg.

— Már hogyne, egy ilyen nagy leány. Nem illik az, fiam. Megszólnak. Te is megszólnál mást, ha elmennél látogatóba fiatal emberek lakására.

— De hiszen beteg, egyedül, árván ott fekszik. És olyan jó fiu. Egy-e, jó fiu?

— Jó fiu!

— Emlékszel, kis mama, mikor nekünk adott mindent. És, jaj, emlékszel, hogy cipelte ezt a nehéz karosszéket. Majd elesett vele. Sikos volt a járda akkor, tél volt, sikos tél. Négy esztendeje lesz most a télen.

És mégis elmentek Gajda Károlyhoz látogatóba. Tergéné felvette a kázsmir kendőt, Katica a kék babosruhát, amit maga varrt ma-

gának. Mert Katica tudott már varrni szintén. Tergéné tanította, hogy segítsége legyen. Mert Tergéné, négy éve immár, nem jár többé nap számba. A Gajda bácsi hagyatéka lábra segítette. Eladták a sok apróságot, holmit, lim-lomot, szedett-vetett jószágot és az árából kitalelt egy varrógép. A varrógép a városi ember tehene. Előbb csak a Csatorna-utca lakóinak dolgozott Tergéné. Olcsó, egyszerű munkát csinált. Később már az Alsó-Szamospart lakói is nála dolgoztattak. Jól ment sora és az öregedő, hányatott életü asszony sokat gondolt élete megmentőjére, az öreg ószeresre, Gajda Kálmánra. Ez a végzet, ez az a kiszámíthatatlan sors-szerencse. Az öreg Gajda Kálmán adta a kázsmir kendőt és mert rossz én önző, rideg és szívtelen emberhez fordult, az övé lett a Gajda örökség látható részének tekintélyes része. Három kosár lim-lom és egy nehéz karosszék. A három kosár lim-lomból varrógép lett és az öreg karosszékből...?!

Az öreg karosszék ott pihent a szoba mélyén. Huzatát gondos kezek megfoltozták, rogyant lába alá polcot raktak, nap-nap mellett portörölővel simogatták.

És az öreg karosszékben pihent nap-nap mellett Gajda Károly, a jogász. Mert Tergéné, meg Katica meg Gajda Károly nagyon össze-melegedtek. Az első beteglátogatást a második követte, a másodikat a harmadik. Aztán az első utja ide vezette a beteget, ide Katicához, aki a tyuklevest hozta, aki a befőttet kínálta, aki ápolta és kényeztette, aki szép volt és fiatal. A büszke, magabizó férfi orvossága az asszony, mert az asszony szín és derű a betegség és öregség szomorú napjaiban. Aztán mindennapos lett Gajda Károly. Aztán korábban járt haza este. Aztán letett egy vizsgát, meg megegyet és úgy volt, hogy tavasszal leteszi az utolsó és egymásé lesznek.

Nap-nap mellett ott ült az öreg karosszékben és tanult. Tergéné a másik szobában a gépet kattogtatta és előtte egy zsámolyon Katica, hol fércelt, hol a fércet szedegette. Munka, munka, minden zugban munka! És minden percben több eredmény és érdemeltebb jutalom.

A munka verejtéke a boldogság ékköve. És a halott ékkövek a karosszék méhében szívtelen drágaságok, amelyeknek nincsen kacajuk, fájdalmuk, reményük és ujongásuk.

Ez aranyak, gyémántok, tallérok és gyöngyök nem trilláztak az első meleg februárvégi napon, amikor tavaszi fuvallat suhant a Szamos felől a Csatorna-utca hóolvadási kövezetén. A vagyoni aludt, álomtalan álom tespedésében szunnyadt és fölötte, körötte, mellette emberek szíve dobbant a jobb holnapért, az igazabb életért, a Gajda Kálmánnál melegebb, ragyogóbb, derüesebb jövőért.

És a nap egyre melegebben sütött. A Guttin tetején megindult az olvadás. Zuhogó vizek

rohantak alá, befagyott patakok jégszekrénye robbant, a Zazar romboló árja a Szamosba tódult és a Szamos tajtékos, habos vize gátat tépett, töltést szakított, földeket öntött el és bömbölve hirdette, hogy: hahó, hahó, itt a tavasz!

Vasárnap reggel a városra tört a folyó. A Csatorna-utca menekült, hanyathomlók, fevesztetten. Gajda Károly már két szekeret meg rakott, mindent megmentett, Katicáék minden vagyonkáját megmentette. A második szekér már indult is éppen.

— Katica, várjál, a karosszék! — és berohant a házba. Kivonszolta a karosszéket az udvarra. Nehéz volt, istentelen komisz nehéz. Egy élet minden bűne súlya.

— Karcsika, Karcsikám drágám, hadjad. Gyere, az Istenért, gyere. A Sulykoék kertje alatt a víz, gyere! — és Katica kacagva, sirva ölelte magához Gajda Károlyt, mikor az végre a szekérre kapaszkodott és veszni hagyta az öreg karosszéket.

És az öreg karosszéket lassan körülnyaldosta az ár, a szennyes iram majd hirtelen megemelte és Gajda Kálmán minden vagyona uszni kezdett. A Szamos a Tiszába torkollik, a Tisza a Dunába, a Duna a Feketetengerbe, az a Földközibe, hogy végül beleveessen a mérhetetlen, feneketlen, véghetetlen nagy Oceánba.

A temető is víz alatt állott. Csak a kereszték hegyét fujta a szél. A Gajda Kálmán sírjának keresztjén busan károg egy vizes varju, fekete szárnyán viháncolva ragyog a tavaszi nap.

(Szalmár.)

(Vége.)

Tökmag király harmónikázik a szeretet ünnepéről.

Hull, hull a hó, hull szakadatlan,
Mintha dézsából öntenék,
Fehérbe borult hegy, völgykatlan,
Nem hallsz sehol madárzenét.
Madárdal helyett más dal hallik,
Tőle a szívem megnyílallik,
Nem fájósan, nem élesen,
De, mint egykor, oly édesen.

Mint egykor, mikor gyermek voltam,
Ugy szól ez a dal mostan is
És én hallgatom elbájtoltan:
Ennek egy hangja sem hamis.
Amit én hallok: angyalének,
S szól e föld minden gyermekének:
Örüljetek, örüljetek,
A szent napra készüljetek!

Az erdőben fejszék csattognak
S a krs fenyő, lám, mind örül,
Mert holnap már fényben ragyognak
S gyermekcsapat állja körül.
Imát rebegeve, ujjongva osztán,
Egymás között szépen megosztván,
Mi van a fán s a fa alatt:
Könyv, játékszer s édes falat.

Ó, édes emlék, drága emlék,
Hogy felvidul öreg szívem!
Óh, ha még egyszer gyermek lennék
S ott állhatnék a töviben
Karácsonyfának, ragyogónak,
S aranydióknak, mosolygónak,
Még egyszer látnám mosolyát —
Nem kívánnék élni tovább!

Ó, gyermek, gyermek, Istent áldjad,
Hogy gyermek vagy te, gondtalan!
Időnek gyors szálltát ne vágjád,
Mint az, akinek gondja van.
Tanulj és játszáj: ez a dolgod,
Ránk, öregekre, bizd a gondot —
Majd ugyis év évre terül,
Meglásd, reád is sor kerül.

Teljék meg szived szeretettel
Ezen a szép és szent napon,
Soha, de soha ne feledd el:
Szeretet a legfőbb vagyon.
Ragyoghatsz minden ékességtül,
Koldus leszel szeretet nélkül,
Jól megjegyved ezt, gyermekem, —
Ó, higj nekem, ó, higj nekem!

(Kisbacon.)

Megjártá.

Egy híres orvos egy igen gazdag család egyetlen gyermekét kezelte és mentette meg a haláltól. Az anya hálásan közeledett gyermeke megmentőjéhez:

— Istenem, doktor ur, hogyan háláljam meg az ön áldozatkészségét? Oly áldozat ez, mely megfizethetetlen. Fogadjá tehát ezt az erszényt; sajátkezüleg himeztem.

— Nagyságos asszonyom, — felelt az orvos kissé gorombán — az orvosi tudomány nem valami szentimentális dolog... és az életnek megvannak a maga szükségletei.

— Akkor, — mondá a hölgy — mondjon doktor ur határozott összeget.

— Kétezer frank.
A hölgy ekkor kivett az erszényből 5 darab ezer-frankos bankót, kettőt az orvosnak nyújtott, a többi hármát pedig megtartotta.

(Malecka.)

Franciáséi: VIRSİK MÁRIA

Régi karácsonyok.

— Irta: VIRSIE MÁRIA. —

Lelkem előtt el-elvonul
Mint egy édes, tűnő álom
Angyaloknak énekével
Sok gyermekkori karácsony.

Láz, s, nagy türelmetlenség
Havas, téli alkonyórára,
Aztán — óh, a sok szép játék
S fénylő dísz a karácsonyfán.

Hogy tudtam akkor örülni
Selymes hajja, nagy babáknak!
Ajkam hálalmát mondom
A bőkezű Jézuskának.

Nem is volt az olyan régen,
S azóta már másra vágyom;
Sóvár lelkem minden kincse
Egy-két messzeszálló álom.

Álalom soh' sem lesz valóság
S hogy szívem másra ne vágyjon,
Istenemet kérve-kérem:
Derüljön rám most, e télen
Egy gyermekkori karácsony!

(Műszolet.)

A csillagtallérok.

— Apró unokáinak meséli Elek nagyapó. —

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy kis leány. Ennek a kisleánynak nem volt sem apja, sem anyja s olyan szegényül maradt ezen a világon, mint a templom egere. Nem volt bár egy házacskája, ahol lakják, nem egy ágyacskája, hová lefeküdjék; nem volt egyebe, csak a ruhája, annyi, amennyi a testén volt s csak egy darabka kenyere: egy könyörületet szívű ember adta azt is.

Mit volt, mit nem tenni, elindult a kis leányka, hátha megsegíti a jó Isten. Amint ment mendegélt a réten, szembe jő vele egy szegény ember s kéri könyörögve:

— Te jó kislány, adj ennem, három napja egy falást sem ettem.

A kislány egy szempillantásig sem gondolkozott, a kenyerét odaadta a szegény embernek.

— Áldjon meg az Isten, hálálkodott a szegény ember s ment tovább.

Ment a kislány s im szembe jő vele egy gyermek, sir keservesen s könyörögve kéri:

— Adj nekem valamit, amivel befödjem a fejemet, mert ugy fázik a fejem.

A kislány szónélkül odaadta a kalapját.

Tovább ment, mendegélt, ismét szembe jő vele egy gyermek, akinek a testén egy szál ruha sem volt. Nem is várta, hogy kérjen, neki adta a kabátocskáját. Aztán beért az erdőbe. Éppen esteledett, alkonyodott s hát jő szembe vele egy gyermek s kérte, hogy adja neki az ingecskéjét, mert megveszi az Isten hidege.

Mondta magában a kislány:
— Ugy is sötét van, nem lát senki, odaadhatom az ingemet.

Oda is adta.
Most már csakugyan semmije sem volt. Így állt, álldogált egy helyben, feltekintett a csillagos égre, nagyt fohászkozott s im, halljatok tsudát! Egymásután hullottak a csillagok,

sűrűn, mint a záporosó s ahogy a földre értek, mind tiszta tejfehér tallérokka lettek. És hullott az égből egy szép gyolcsing is, olyan fehér s olyan finom, hogy az csupa csuda. A tallérokot szépen főlshedte s ettől fogva nem volt gondja többet: élt boldogan.

Holnap a kiű lány legyen a vendégetek.

(Kisbacon.)

A verseny állása!

A Cimbora előfizetést gyűjtő versenyének feltételei szerint a Cimbora kiadóhivatala a lap minden egyes számában közölni köteles a következőket:

a) Mikor bocsájtatott ki az első iv.

Az első iv kibocsájtásának kelte 1924. júl. 24.

b) Számszerint de név nélkül, hogy az illető szám lapzárta napján hány gyűjtőiv érkezett vissza;

Visszaérkezett négy gyűjtőiv.

Jelen számunk zárta napja 1924. december 8.

c) Számszerint az illető gyűjtő nevének és lakhelyének feltüntetése mellett, hogy hány olyan gyűjtőiv érkezett vissza, amely legalább 10 előfizetőt tartalmaz, akik egy évi előfizetési összegüket a Cimbora kiadóhivatalának beküldötték; Gyűjtőiv még nem érkezett vissza.

d) Hogy az illető lap zárásának napjától számítottan még hány nap van hátra, hogy leteljen az a 150 nap, amelynek esetén a versenyt, mint meddő versenyt le kell zárunk.

A verseny lezárásának napjáig még 22 nap van hátra.

A jelen számunk zárta napja 1924 dec 8.